

Библиотеке и циљеви одрживог развоја

Приручник за приче

librarymap.ifla.org

„Приповедање у контексту библиотека значи ухватити прву искру инспирације, а потом јој допустити да вам буде водиља. Заједно развијамо нове идеје, градимо односе и подстичемо заједницу да се активно и дугорочно ангажује.“

Мет Финч

Садржај

Зашто овај приручник?	2	Како да поступате у складу са ауторским правима и дозволама		Како да искористите своју причу	24
Коју причу испричати	3	Припрема приче за употребу и поновно коришћење		Приче – алат за ангажовање заједнице и заговарање	
Циљеви одрживог развоја за библиотекарe и заговараче за библиотеке				Контролна листа	26
Шта су циљеви одрживог развоја?	4	Кријeјтив комонс ауторство 4.0	18	Извори	27
Како библиотеке подржавају циљеве одрживог развоја?	4	Међународни контекст (CC BY 4.0) – шта тачно подразумева?		Зашто овај приручник?	27
Како да испричате своју причу	8	Шта ако користите материјал других људи у својој причи? – Ауторска и сродна права		Коју причу испричати?	27
Елементи неодољиве приче засноване на чињеницама		Слике	19	Циљеви одрживог развоја објашњени библиотекарима и заговарачима за библиотеке	
Наслов	10	Пристанак људи приказаних на фотографијама	19	Како да испричате своју причу	28
Наратив	10	Видео-материјал	19	Елементи неодољиве приче засноване на чињеницама	
Зашто?	11	Како да поставите причу на Светску мапу библиотека		Визуелно приповедање	28
Ко је шта урадио, како и када?	12	Како ће изгледати?	22	Припрема слика и видео-материјала за Светску мапу библиотека	
Смислен крај	12	Пријава приче	21	Како да поступате у складу са ауторским правима и дозволама	28
Визуелно приповедање	13	Попуњавање пријавног формулара	21	Припрема приче за употребу и поновно коришћење	
Припрема слика и видео-материјала за Светску мапу библиотека		Језик ваше приче	23	Како да поставите причу на Светску мапу библиотека	
Слике	14	Уређивање приче	23	Како да искористите своју причу	28
Видео-садржај	15	Објављивање	23	Приче – алат за ангажовање заједнице и заговарање	
Креирање видео-садржаја	16				
Дељење видео-садржаја	16				

Библиотеке и циљеви одрживог развоја (енгл. Sustainable Development Goals – SDGs) – приручник за приче је водич намењен библиотекарима и онима који заговарају за библиотеке и осмишљен је као подршка вашем заговарању. Тим који је израдио Светску мапу библиотека (енгл. The Library Map of the World) прикупио је савете и корисне информације како би вас подстакао да напишете инспиративне приче о библиотечким услугама, пројектима и програмима, те о њиховом утицају на заједницу. Сходно томе, желели бисмо да на сајту Светске мапе библиотека поделимо вашу причу о томе како ваша библиотека доприноси циљевима одрживог развоја.

i Светска мапа библиотека је иницијатива организације ИФЛА која обезбеђује доступност квантитативних (статистичких) и квалитативних података (прича) који указују на [значајан допринос библиотека развоју паметнијег и инклузивнијег друштва](#), што је од кључног значаја за постизање циљева одрживог развоја.

Зашто овај приручник?

Приче буде машту. Приче спајају време и простор. Приче откривају ко смо и омогућавају нам да увидимо сличности, стварне или имагинарне, између себе и других. Приче нам помажу да нађемо смисао у животу.

Сјајна прича није само оригинална, очаравајућа и инспиративна, она је и искрена – тако да се они којима је намењена могу препознати у њој.

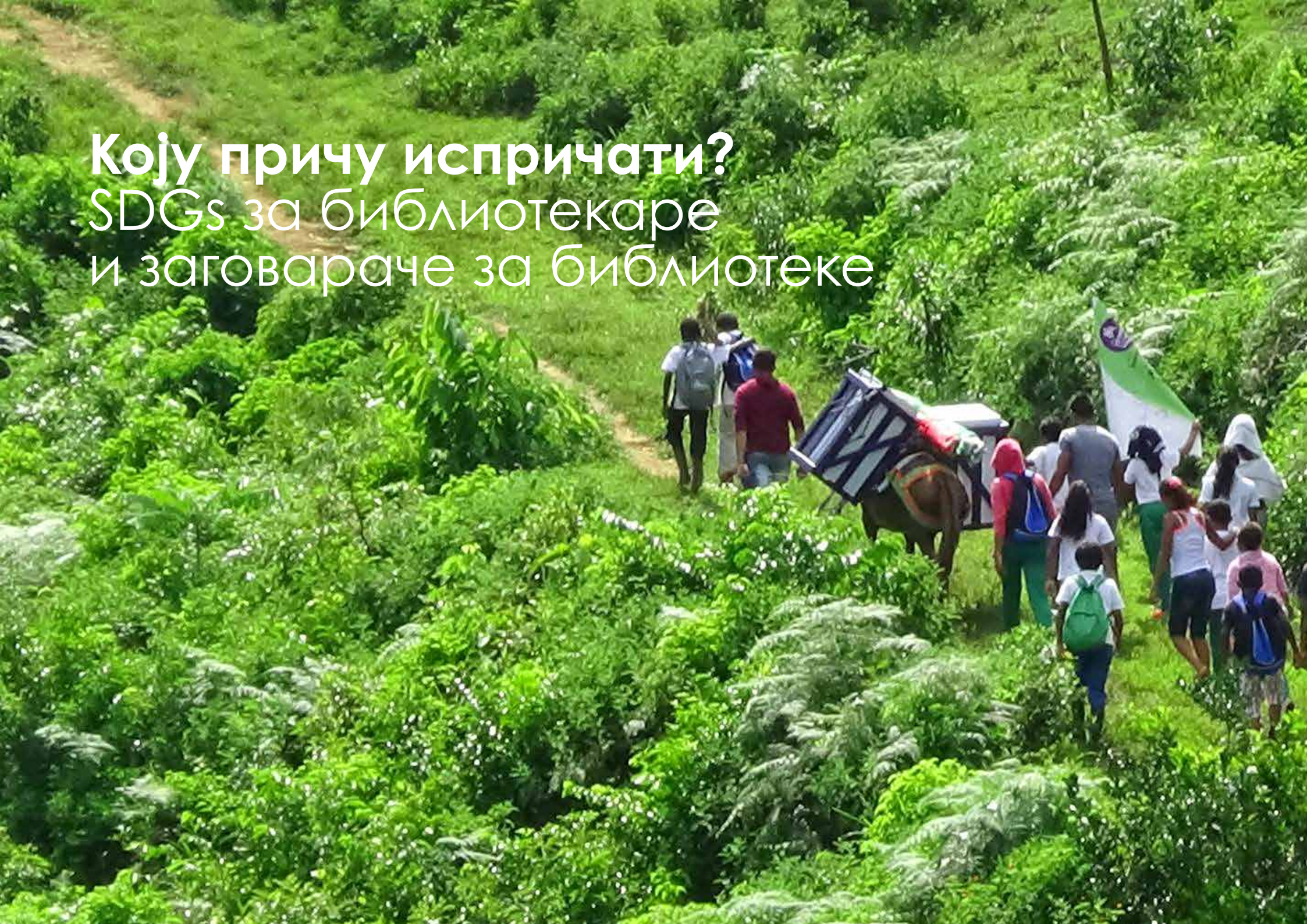
Суштина приповедања је у ангажовању, одабиру речи које имају моћ да изазову емпатију, наклоност и надахнуће. Приповедањем прича које се заснивају на чврстим доказима можемо освојити срца и умове људи и мотивисати их да нам пруже подршку – посебно политичаре, финансијере, доносиоце одлука и утицајне људе.

Кроз историју, приповедањем су се преносили знање, мудрост и вредности. Приче су попримале различите облике. Прилагођаване су сваком новом медију, од круга око логорске ватре, преко филмског платна, до рачунарских екрана. Дигитално приповедање је савремени облик ове древне уметности. Повезује најбоља својства оба света: „стари свет” приповедања и „нови свет” дигиталних технологија, који нам омогућава да комбинујемо текст са видеом, фотографијом, уметношћу, музиком, нарацијом и другим мултимедијалним компонентама.

Међународна федерација библиотечких удружења и институција ИФЛА (енгл. International Federation of Library Associations and Institutions IFLA) израдила је [Светску мапу библиотека](#) обезбедивши тако јединствен дигитални простор на којем можете поделити приче о услугама, пројектима и програмима у вашој библиотеци, о њиховом утицају на заједницу и доприносу циљевима одрживог развоја Уједињених нација. Ваша прича може мотивисати и оснажити библиотеке из целог света.

Тим који је креирао Светску мапу библиотека сарађивао је са ИФЛА [Међународним програмом за заговарање](#) (енгл. International Advocacy Programme IAP) и учесницима ИФЛА [Међународног програма за лидере](#) (енгл. IFLA's International Leaders Programme (ILP) у оквиру њиховог пројекта „Приче које значе” (енгл. “Stories that Matter”) у припреми овог приручника који ће вам помоћи да испричате своју дигиталну причу.

Коју причу испричати? SDGs за библиотекаре и заговараче за библиотеке

Коју причу испричати? SDGs за библиотекаре и заговараче за библиотеке

Свака добра прича мора да има заплет. Ако желите да добијете нечију подршку, морате се фокусирати на тему која је њима важна. Свих 17 циљева одрживог развоја, познати и као Агенда УН 2030, нуде свеобухватну листу тема значајних за светске лидере.

i Да ли сте се икада запитали шта у синтагми „**одрживи развој**” тачно значи „**одрживи**”? То је „развој који испуњава потребе данашњих генерација не нарушавајући способност будућих генерација да испуне сопствене потребе”. Односи се на животну средину, али и на социјални и економски развој. На пример, нема сврхе тежити економском напретку, ако је на штету људи или планете. Морамо бити сигурни да ефекти наших дела гарантују достојанствен живот будућим генерацијама. Више о томе можете наћи у Извештају Секретаријата Уједињених нација: Достојанствен живот за све (енгл. Report of the UN Secretary-General: A Life of Dignity for All).

Шта су циљеви одрживог развоја?

Агенда УН 2030 представља општи позив на акцију за окончање сиромаштва, за заштиту планете и шансу да свако и свугде ужива у миру и благостању.

Сви циљеви су међусобно повезани – кључ успеха једног циља најчешће подразумева решавање проблема везаног за други циљ. У септембру 2015. године 193 чланице УН су усвојиле циљеве који су постали правоснажни 1. јануара 2016. године.

Иако ови циљеви нису правно обавезујући, од влада се очекује да преузму одговорност и успоставе националне оквире за испуњење свих циљева. Континуирани процес праћења, који се заснива на националним извештајима и прикупљању квантитативних података, биће главна покретачка снага за овај процес.

Јасно је да неће сви политичари или доносиоци одлука експлицитно говорити о овим циљевима. Међутим, они би требало да се баве проблемима које циљеви обухватају, од борбе против сиромаштва и обезбеђивања здравог живота до промовисања владавине права и смањења корупције.

Како библиотеке подржавају циљеве одрживог развоја?

Библиотеке широм света нуде бројне производе и услуге који промовишу достигнућа сваког од циљева одрживог развоја.

Библиотеке представљају безбедна, пријатна места која чине срце своје заједнице – од промовисања писмености до слободног приступа информацијама. Оне имају неопходну подршку запослених који разумеју суштинске потребе своје заједнице. Унапређују дигиталну инклузију кроз приступ информационо-комуникационим технологијама (ИКТ), интернету и различитим вештинама. Промовишу иновације, креативност и приступ светском знању садашњим и будућим генерацијама.

Како је описано у ИФЛА брошури и летку „Приступ и шанса за све: како библиотеке доприносе Агенди УН 2030” (енгл. Access and Opportunity for All: How Libraries contribute to the United Nations 2030 Agenda) и извештају „Развој и приступ информацијама” (енгл. Development and Access to Information (DA2I) објављеном у партнерству са TASCHA, актуелне услуге, пројекти и програми које реализују библиотеке широм света могу се односити на један или више циљева развоја. can be related to one or more of the SDGs.

Проучите доле наведену листу циљева и примера како библиотеке доприносе њиховом остваривању. Надамо се да ће вас инспирисати и помоћи вам да препознате бројне услуге, програме и пројекте који се реализују у вашој библиотеци а који доприносе решавању проблема важних доносиоцима одлука:

Циљ 1 Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима:

Библиотеке обезбеђују информације које помажу људима да побољшају свој живот и доносе праве одлуке. Мобилне библиотеке омогућавају приступ књигама, услугама и интернету у руралним и удаљеним заједницама, пружајући тако прилику људима који би иначе остали изоловани.

Циљ 2 Окончати глад, осигурати безбедност хране и квалитетну исхрану и промовисати одрживу пољопривреду:

Пољопривредне библиотеке обезбеђују приступ истраживањима и податке о усевима, тржишту и пољопривредним методама које помажу да се развију отпорни, одрживи производи. Јавне и локалне библиотеке такође промовишу писменост, обезбеђују ИКТ обуке, приступ информацијама на локалним језицима и портал за онлајн јавне услуге и финасирање у руралним заједницама, као и јачање партнерстава ради пружања подршке локалном развоју.

Циљ 3 Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све генерације:

Медицинске и болничке библиотеке обезбеђују приступ медицинским истраживањима која доводе до побољшаних клиничких исхода и исхода јавног здравља. Јавни приступ изворима информација о здрављу у свим библиотекама помаже људима да донесу боље одлуке у погледу стила живота и очувају здравље. Јавне библиотеке имају кључну улогу у обезбеђивању информација осетљивим групама становништва као што су новопридошли имигранти и бескућници. Услуге укључују: доступност поузданих информација о здрављу, развој здравствене писмености, обезбеђивање помоћи при тражењу адекватног здравственог осигурања, организовање обуке за прву помоћ.

Циљ 4 Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења:

Библиотеке су свуда у свету епицентри школа, колеџа и универзитета. Све библиотеке подстичу писменост, нуде миран простор за учење и пружају подршку истраживачима да приступају, примењују и користе истраживања и податке за креирање нових знања. Часови практичног рада на рачунарима, помоћ у изради домаћих задатака и програми посвећени градиву у којем ученици постижу слабији успех само су неки од примера како библиотеке одговарају на потребе локалне заједнице и потпомажу едукацију. Библиотеке делају као посредници у својој заједници оснивајући локалне едукативне центре као подршку стицању знања.

Циљ 5 Постићи родну равноправност и оснажити све жене и девојчице:

Библиотеке осмишљавају програме за жене и девојчице на којима их упознају са њиховим правима и информацијама о здрављу. Организују програме информатичке и информационе писмености, радионице кодирања и обуке за стицања предузетничких вештина. Библиотеке нуде женама безбедно окружење у ком могу читати или усвајати знања, користити рачунаре и интернет, похађати различите ИТ обуке или размењивати искуства са другим женама.

Циљ 6 Обезбедити санитарне услове и приступ пићањој води за све:

Библиотеке осигуравају слободан приступ информацијама о води, коришћењу енергије и санитарним условима. Нуде приступ истраживањима и доказима за креаторе политике и развојне агенције како би подржале ефикасну расподелу ресурса извора одрживе хидротехничке инфраструктуре и санитарних пројеката.

Циљ 7 Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све:

Бројне јавне и локалне библиотеке широм света представљају једино место на ком људи могу добити сигуран приступ електричној енергији и осветљењу за читање, учење и пријављивање за посао. Библиотеке у руралним срединама, као и информациони центри налик библиотекама, обезбеђују јавну употребу компјутера, који се понекад напајају соларном енергијом или помоћу генератора, омогућавајући људима да организују састанке, напуне своје уређаје и приступају интернету у вечерњим сатима.

Циљ 8 Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен посао за све:

Јавни приступ ИКТ-у и обуке у библиотеци помажу људима да конкуришу за посао. Људи који немају рачунаре или интернет код куће долазе у библиотеку, а обучено особље може им помоћи да напишу CV, пошаљу онлајн апликацију, скенирају сертификате и дипломе и пронађу одговарајући посао. Поједине библиотеке имају у понуди неформалне пословне центре који нуде савете и информације о пословима.

Циљ 9 Изградити прилагодљиву инфраструктуру, промовисати одрживу индустријализацију и подстицати иновативност:

Библиотеке су средишта истраживања, технологије, иновација и академског живота. Обезбеђују приступ истраживачкој инфраструктури, подацима и поузданим информацијама ради подстицања иновативности и конкуретности. Поједине библиотеке оснивају пословне центре који нуде предузетничку обуку као и правно и финансијско саветовање како би помогле предузетницима да покрену сопствени посао.

Циљ 10 Смањити неједнакост између и унутар држава:

Праведан приступ информацијама, слобода изражавања и организовања и право на приватност кључни су фактори за независност појединаца. Библиотеке помажу да се умањи неједнакост обезбеђујући сигуран јавни простор отворен за све, како у урбаним тако и руралним срединама широм света. Библиотеке подстичу ангажованост заједнице и учешће грађана кроз локалне програме и партнерства са другим удружењима грађана и локалним властима. Оне представљају ослонац маргинализованим групама којима је иначе отежан приступ информацијама и стицању квалификација.

Циљ 11 Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим:

Библиотеке имају кључну улогу у очувању, документовању и архивирању драгоцене баштине, у свим облицима, за будуће генерације. Култура оснажује локалне заједнице и подстиче инклузиван и одржив развој градова – а библиотеке их промовишу. Пажљиво креирајући услуге за најосетљивије групе, библиотеке нуде безбедан простор старијим суграђанима, омогућавајући им да се друже и учествују у културним активностима. Оне су, такође, места на којима су имигранти, избеглице и бескућници добродошли.

Циљ 12 Обезбедити одрживе облике

потрошње и производње:

Библиотеке су одрживе институције. Оне деле изворе унутар заједнице и ван ње, како би свима осигурале приступ информацијама. Библиотеке су претече нове економије дељења, нуде најразличитију грађу на позајмицу (не само књиге, музику, филмове и различите изворе информација, већ и алате, музичке инструменте, уређаје, итд.), умањујући тако угљенични отисак и његов утицај на околину. Библиотеке нуде 3D штампаче и различите дигиталне алате и тако омогућавају људима да развијају сопствену креативност користећи рециклиране материјале. На тај начин оне потпомажу подизање свести о одрживој потрошњи и производњи.

Циљ 13 Започети борбу против климатских промена и њихових последица:

Библиотеке имају кључну улогу у омогућавању коришћења проверених података, истраживања и знања које подстиче утемељено истраживање и јавни приступ информацијама о климатским променама. Оне осигуравају дугорочни приступ еколошким подацима и информацијама за будуће генерације кроз темељне стратегије очувања које ће трајати дуже од политике појединачних влада. Школске и јавне библиотеке помажу да се међу младим генерацијама подигне свест о критичној и хитној потреби да заштитимо своју околину и заједнички радимо на ублажавању и прилагођавању последицама климатских промена.

Циљ 14 Очувати и одрживо користити океане, мора и морске ресурсе:

Библиотеке подржавају доношење одлука чувајући и пружајући приступ подацима и информацијама од значаја за одрживо коришћење океана, мора и других водених површина, прикладан риболов и ефикасну потрошњу воде.

Циљ 15 Одрживо управљати шумама, сузбити десертификацију, зауставити и преокренути деградацију

земљишта и спречити уништавање биодиверзитета:

Библиотеке подржавају истраживања и помажу заштиту екосистема обезбеђујући приступ подацима и литератури о биодиверзитету. Ботаничке библиотеке доприносе подизању свести међу младима наглашавајући потребу да се природа поштује и штити.

Циљ 16 Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правосуђу за све и

изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институтције на свим нивоима:

Библиотеке су кључни извори информација за јавност. Оне обучавају и оспособљавају грађане да користе предности отвореног приступа. Библиотеке су поуздани извори информација, а обучено особље помаже појединцима, институцијама и владама да комуницирају, организују, структурирају и користе информације на најбољи начин у циљу промоције развоја.

Циљ 17 Учврстити глобално партнерство за одрживи развој:

Библиотеке на свим нивоима склапају партнерства са локалним, регионалним и националним институцијама цивилног друштва, владама и организацијама из приватног сектора како би понудиле услуге и програме заједници која оснажујући грађане јача друштво.

Да ли се осећате инспирисано? Пронашли сте своју причу?

Хајде да видимо како је можете поделити!

Како да испричате своју причу?
Елементи неодољиве приче
засноване на чињеницама

Како да испричате своју причу?

Елементи неодољиве приче засноване на чињеницама

Звучан, привлачан наслов: моментално привлачи пажњу читаоца

Упечатљив увод: први пасус мора „увући“ читаоца у причу

Ефектна поставка сцене: појасните читаоцу зашто је била неопходна акција библиотеке

Јасан наратив: шта је то библиотека урадила

Смислен крај: како је активност библиотеке довела до стварне, видне промене?

Кодирање за децу у библиотекама

Од јануара 2017. године Фондација за напредак, Удружење за спровођење етичких начела и 29 библиотекара из сеоских библиотека, уз финансијску помоћ и партнерство са Румунско-америчком фондацијом, организују радионице развијања вештина кодирања за више од 450 деце из Румуније. Кодирање за децу у библиотекама, или скраћено CODE Kids, успешно је окупило велики број интересних група, а у плану је да се настави и након једногодишњег пилот-пројекта.

Све је почело са разумевањем и препознавањем потреба: Румунија има ИТ сектор који је један од оних који се најбрже развијају у Централној и Источној Европи. Па ипак, образовни систем и развојна политика људских ресурса далеко заостају за економским потребама. На пример, 2014. године, према подацима Генералног директората за комуникације, мреже, садржај и технологију Европске комисије (DG CONNECT), 23% ЕУ становништва није поседовало дигиталне вештине, док је у Румунији тај проценат износио 50% (највиши у Европи), а 85% Румуна је имало изузетно низак ниво дигиталних вештина. Такође, до 2020. године у Европи би се могао осетити дефицит од преко 800.000 стручњака из области информатике. Вештине програмирања биће од пресудног

Ублажавање овакве ситуације је задатак који превазилази капацитете две организације или једног финансијера, али од нечега се мора почети. Пројектни партнери одлучили су да се усредсреде на школску децу узраста од 10 до 14 година и да

библиотекари радије организују радионице за децу и младе, и због боље комуникације, активности за ту категорију су разноврсније. Истовремено, пројектни партнери су већ имали прилике да буду сведоци првих корака развоја заједнице.

Одличне илустрације: „оживите“ причу фотографијама и видео-снимцима!

Како да идеју преточите у сјајну причу?

Постоји неколико кључних елемената:

1. Звучан, памтљив наслов који моментално привлачи пажњу читаоца

2. Сјајна прича

- Упечатљив увод: први пасус мора „увући” читаоца у причу
- Ефектна поставка сцене: појасните читаоцу зашто је библиотека морала да организује одређену активност
- Јасан наратив: опис активности које је библиотека спровела
- Смислен закључак: како је активност библиотеке довела до стварне, видне промене?

3. Одличне илустрације: „оживите” причу фотографијама и видео-снимцима

Инспиришите се примерима:

Мобилне библиотеке за мир

Ова SDG прича односи се на програм у Колумбији у оквиру ког Национална библиотека и Национална мрежа јавних библиотека помажу демобилисаним војницима да се по завршетку оружаних сукоба укључе у живот заједнице. У наслову приче налази се кључна реч ове акције: мир, која одговара циљу одрживог развоја бр. 16 који промовише мирољубива и инклузивна друштва.

Јавне библиотеке у Румунији олакшавају пут до пољопривредних субвенција

Ова SDG прича односи се на програм у библиотеци који помаже пољопривредницима да попуне и поднесу обрасце за субвенције. Прича подржава циљ бр. 2 (Свет без глади) и бр. 8 (Достојанствен рад и економски раст). У наслову приче поменуте су важне кључне речи: пољопривреда и субвенције.

Наслов

Препоручени број речи: максимално 10

Добро је да причи дате звучан и смислен наслов. Избегавајте дугачке, описне наслове. Боље искористите слоган, ако постоји у вашој причи, или кратак опис који ће садржати јасну информацију о садржини приче.

Пошто ће ваша прича бити о услугама, пројектима и програмима којима доприносите испуњењу неког од циљева одрживог развоја, саветујемо да пажљиво одаберете кључне речи. Када размишљате о наслову приче, корисно је да се осврнете на крајњи циљ који сте планирали да постигнете услугом, програмом или пројектом.

Наратив

Препоручен број речи: 350 (максимално 500)

Имајте на уму да већина људи прочита највише 250 речи пре него што почне да прескаче редове, те стога треба брзо да им „сервирате” информације. Представите ситуацију из угла обичног човека – подстакните читаоца да саосећа са библиотеком и људима којима она служи. Што је прича једноставнија, то ће оставити јачи утисак на људе.

Најбоље је почети са уводним пасусом од 25 до 30 речи. То би требало да буде „удица” на коју ће се читалац упецати и која ће му држати пажњу довољно дуго да пожели да прочита или одслуша вашу причу до краја. Можете поставити питање, изненадити читаоце неком чињеницом или натерати их да се запитају.

Потребни су вам савети за писање?

Ви не планирате да пишете књигу, већ веома кратку причу, али је корисно учити од писаца и тако се инспирисати.

Шта јесте, а шта није удица? Сазнајте више од Писци ауторима (Writers to Authors) у тексту [„Seven Point Story Structure: The Hook”](#) (Структура приче у седам тачака: удица).

[5 Secret Tips to Writing A Successful Short Story](#) from Writer’s Relief staff (5 тајних савета за писање успешне кратке приче).

Све у свему, ваша прича мора пружити одговоре на следећа питања:

Зашто?

Представљање проблема или изазова који постоје у заједници, због којих су ова услуга, програм или пројекат и осмишљени.

Ко је шта урадио, како и када?

Кратак опис услуге, пројекта или програма.

И шта са тим?

Опис утицаја на заједницу и доказ о доприносу локалним, регионалним или националним развојним потребама.

i **Процена потреба заједнице** је комбинација прикупљања информација, ангажмана и акција усмерених на побољшање заједнице. Циљ је да се идентификују проблеми заједнице, одреде приоритети и размотре и осмисле решења (нпр. нове или унапређене услуге библиотеке намењене маргинализованим групама у заједници). Процена потреба заједнице је ту **да се утврди да ли услуге, активности, пројекти или програми које развијате и реализујете у библиотеци испуњавају потребе заједнице којој служите.**

Библиотекари се у великој мери баве проценом потреба своје заједнице, били они свесни тога или не. Неки од постојећих извора података могу бити:

- Кутија за сугестије или картице за утиске
- Јавне белешке и статистике
- Подаци прикупљени из извештаја, билтена и новина
- Непосредна комуникација са члановима заједнице и корисницима библиотеке
- Анкете, интервјуи, дискусије, творци јавног мњења у заједници
- Запажања у заједници и библиотеци
- Статистика коју воде библиотеке

Зашто?

Посветите више времена појашњавању „зашто” него „ко је шта урадио, како и када”. Ваши читаоци можда не знају ништа о вашој заједници и ономе што вам је важно. Да би се пронашли у причи, неопходно је да могу да се замисле у ситуацији коју описујете и да разумеју проблем или изазов са којим се сусреће ваша заједница, а чијем решењу стреме услуге, програми или пројекти које организујете.

Ово није тешко. Већ знате разлог због ког сте осмислили услугу, пројекат или програм на основу познавања и разумевања потреба ваше заједнице.

Да бисте објаснили „зашто”, можете представити демографску слику (старији/млађи, мушкарци/жене), друштвене и/или економске карактеристике (сиромашни/богати, образовани/необразовани, сеоски/градски), проблеме и/или питања са којима се суочава заједница и како ваша библиотека доприноси њиховом решавању. Када познајете прилике у својој заједници и проблеме или изазове чијем решавању су намењени услуга, програм или пројекат, можете разговарати о променама које очекујете да се десе.

Имајте на уму да проблем или изазов заједнице који треба да реши библиотечка услуга може бити уско повезан са постојећим локалним, регионалним или националним развојним потребама и приоритетима који се можда налазе у документима са смерницама или развојним плановима. Уколико постоје, настојте да сместите причу у контекст да бисте истакли како ваша активност, пројекат или програм доприносе циљевима поменутих у документима. Нагласите на који начин су активности повезане са циљевима одрживог развоја и како доприносе испуњавању локалних, регионалних или

националних потреба.

Ко је шта учинио, како и када?

На концизан и прегледан начин опишите вашу услугу, програм или пројекат. Ко је био укључен и на који начин? Шта су научили или добили учешћем? Шта сте то учинили што нико други није? Наведите имена организација које су биле укључене (и опис ако је потребан), опишите партнерства и дајте податке о временском оквиру како би читаоци знали да ли је ваша активност, програм или пројекат тек почео, у току је или је завршен.

Пажљиво ишчитајте све што сте написали – да ли опис садржи само основне информације? Да ли ће га разумети они који не знају ништа о вашој библиотеци или заједници?

Пожељно је да унесете и статистичке податке исхода активности и услуга пружених у библиотеци. Те бројке ће омогућити читаоцу да стекне увид колико је људи услужено, обучено, колико их је учествовало итд.

Смислен крај

Оно што причу разликује од обичног наратива јесте смисао који има. У причи је најважније рећи шта се десило као резултат ваше услуге, програма или пројекта. Завршетак приче дају смисао и вредност тако што приказују како су услуга, програм или пројекат довели до значајне и сврсисходне промене у животима људи.

Да би ваша прича била неодржива, додајте квантитативне и/или квалитативне показатеље стварног утицаја ваше библиотеке. Можда сте освојили срца читалаца описујући своју ситуацију, али њихов ум освојићете само ако обезбедите чврсте доказе о томе како сте утицали на појединце и заједницу.

Постоји неколико начина да ово постигнете. Можете користити повратне информације или резултате евалуације коју сте спровели пре или после пројекта/програма (Да ли учесници осећају веће самопоуздање? Да ли су боље информисани? Да ли су променили одређене навике? Да ли су побољшали здравствено стање? Да ли су нашли бољи посао?). Можете укључити и изјаве учесника (и навести њихова имена уколико се слажу) како бисте приче дали личнији тон.

Запамтите: што је прича једноставнија, имаће већи утицај

i Утицај (енгл. impact) је ефекат који услуга, програм или пројекат библиотеке имају на појединца или групу. **Тиче се промене** у животима људи, промене у понашању групе, организације и заједнице.

Пошто резултат учешћа у услугама, програму или пројекту ваше библиотеке зависи од њихових циљева, могуће су следеће промене:

- знање и разумевање (нпр. усвајање нових или надградња постојећих знања)
- компетенције и вештине (нпр. брже и квалитетније обављање одређених послова)
- понашање (нпр. другачије обављање одређених ствари)
- ставови (нпр. самопоуздање, осећај укључености и оспособљености)
- квалитет живота (нпр. запослење, здравље, образовање, друштвени живот...).

Лако је вредновати резултате ако имате јасну представу о циљевима – тј. знате шта желите да постигнете услугом, програмом или пројектом и зашто. Пре него што започнете неку активност, програм или пројекат, треба да одредите које податке и доказе ћете прикупљати да бисте показали у којој мери је дошло до промене. Начин на који прикупљате податке зависиће од врсте података/доказа који су вам потребни.

- За квантитативне податке користите анкете засноване на упитницима, тестове или мерења (употреба различитих извора, школских резултата итд.)
- За квалитативне доказе користите интервјуе, приче корисника, изјаве, цртеже, фотографије

Треба вам помоћ око мерења резултата? Испробајте бесплатне онлајн изворе и алате које је обезбедио [Project Outcome](#).

Визуелно приповедање

Припрема фотографија и видео-материјала за Светску мапу библиотеке

Визуелно приповедање

Припрема фотографија и видео-материјала за Светску мапу библиотека

Живимо у свету у коме је визуелни садржај све важнији, а све већа количина информација представљена као комбинација текста и слике / видео-снимка. Пажљив одабир текста, слика и видео-материјала омогућиће да ваша прича „оживи”.

i Према [статистичким подацима и маркетиншким трендовима](#), визуелни садржај има снажан утицај на публику и њено ангажовање.

- Четрдесет пута су веће шансе да ће визуелни садржај бити подељен на друштвеним медијима него друге врсте садржаја.
- Чланци са сликом на сваких 75–100 речи дупло више се деле на друштвеним мрежама него чланци са мање слика.
- Слике у боји повећавају за 80% спремност људи да прочитају текст.
- Када људи чују неку информацију, након три дана памтиће само 10% садржаја. Међутим, када је информација илустрована одговарајућим сликама, након три дана људи ће памтити 65% садржаја.
- Готово 2/3 корисника више воли да погледа видео-снимак краћи од 60 секунди.
- Видео-снимци краћи од 5 минута чине 55% укупног времена које људи проводе гледајући видео-клипове на паметним телефонима.

Слике

Главна слика мора имати јасну везу са причом коју представљате. Упадљива, атрактивна слика доброг квалитета заинтересоваће људе да прочитају вашу причу.

Мада за приче на Светској мапи библиотека препоручујемо стављање до 5 фотографија, међу њима се мора наћи бар једна главна фотографија доброг квалитета. Изузетак је ако поставите видео-клип као визуелни део приче – у том случају главна фотографија није неопходна.

Минимални захтеви за фотографије:

- формат фотографије: JPG, JPEG, PNG
пожељна величина фотографије: ширина 800 пиксела, величина фајла око 80 KB
максимална величина слике: ширина 1.280 пиксела, величина фајла око 120 KB.

Ако слика садржи слова, бројеве или симболе који су важни за причу, они морају бити јасно читљиви.

Назив слике треба да буде кратак и јасан.

💡 Тражите бесплатне слике или желите да обрадите своје фотографије?

[40 савета професионалног фотографа Лизе Кларк како да направите добре фотографије](#) (40 tips to take better photos from professional photographer Lisa Clarke).

На [Pixabay](#) сајту наћи ћете на хиљаде фотографија високог квалитета, а већина се може бесплатно преузети.

Ако желите да користите своје фотографије, вероватно ћете пожелети да их обрадите. [PicMonkey](#) је идеалан избор. Слике можете бесплатно обрађивати колико год желите.

[Canva](#) нуди бројне алате који вам омогућавају да направите дизајн попут професионалног, од позивница, визит-карти и постера до презентација и слика за друштвене мреже. Бесплатно!

Видео

Видео представља сјајан начин да удахнете живот вашој причи и истакнете њену поруку. На Светској мапи библиотека, приче почињу видео-клиповима. Наравно, они нису обавезни. Слика вреди хиљаду речи – па замислите онда колико вреди покретне слике! Ако додате видео у причу, заинтересовани могу и чути и видети шта ваша библиотека ради, чиме будите емпатију код људи. То је уједно и позив да сазнају нешто више о самој причи и библиотекама у вашој земљи. Видео може да представи и различите тачке гледања – из угла запослених, корисника или породице.

На Светској мапи библиотека можете да додате до 5 линкова ка видео-клиповима у вези са вашом причом, па их пажљиво одаберите. Захваљујући видео-клипу, више људи ће разумети причу и моћи ћете да пренесете јасну поруку вашој публици.

 Не морате бити професионални филмски редитељ да бисте снимили ефектан видео! Потребни су вам савети?

[10 савета како да снимите кратак видео](#) од Брајана Хеба (енгл. Ten tips on how to produce a short video by Brian Hebb).

[10 брзих савета за прављење упечатљивог видеа за друштвене медије](#) од Сидни Паркер (енгл. 10 quicktips for creating compelling videos for social media by Sydney Parker).

[10 једноставних савета како да кућни видео изгледа професионално](#) од Шервин Коелхо (енгл. 10 simple tips to make home videos look professional by Sherwin Coelho).

[10 савета за обраду видео-снимка](#) од ТЕД екипе (енгл. 10 tips for editing video by TED staff).

Да ли сте знали да можете направити кратак филм од постојећих фотографија? Ови алати ће вам у томе помоћи!

[Stop Motion Studio](#) садржи све што би вам могло помоћи да упакујете фотографије у видео-формат. Може се направити феноменалан филм у техници стоп-анимације уз помоћ низа јединствених опција.

[Shotcut](#) је бесплатан, вишеплатформски видео-едитор и енкодер отвореног кода који је погодан за различите формате медија.

Погледајте [листу бесплатних видео-едитора](#) коју је саставио Семјел Ексон.

Да ли сте икада размишљали о формату слике? *Full frame* или *widescreen*? 4:3 или вертикални приказ? Ако се правилно информишете о формату, можете побољшати стил ваше приче. Сазнајте више:

[Одабир најбоље размере ширине и висине слике за видео](#) који је саставио Зак Рамелан (енгл. Choosing the best aspect ratio for your video by Zach Ramelan).

[Утицај односа висине и ширине слике на друштвеним медијима](#) који је саставио Крис Смит (енгл. It's Hip to be Square: The Impact of Aspect Ratio on Social Media by Chris Smith).

 Треба вам бесплатна музика за ваш видео?

Многи музичари одлуче да објаве своје песме [под лиценцом Кријејтив Комонс](#) (енгл. Creative Commons – CC). То вам даје право да користите њихову музику у свом видеу. Creative Commons садржи [листу сајтова](#) са музиком објављеном под CC лиценцом за коришћење ауторских права под флексибилним условима (енгл. Creative Commons' flexible copyright license).

[Bensound Royalty Free Music](#) – на овом сајту наћи ћете музику коју можете бесплатно користити у свом мултимедијалном пројекту (онлајн видео-клипови, укључујући YouTube и Facebook, веб-сајтови, анимације итд.) само је потребно да наведете аутора.

[StockMusicSite](#) – овај сајт садржи преко 497.000 музичких нумера од преко 5.616 независних уметника, бендова и продуцената.

Прављење видео-клипа

Када правите видео-клип, имајте на уму наратив (поруку коју желите да пошаљете). Одведите публику у средиште збивања, а не у канцеларију! Нека људи дају свој глас (укључите изјаве учесника у активностима). Користите видео-снимке, слике и анимације високог квалитета и истакните утицај који је прича остварила на животе свих – не само библиотекара, већ и различитих интересних група.

Динамична позадинска музика даје видеу посебну динамику. Када користите музику и звуке за свој видео, водите рачуна о ауторским правима (у поглављу „Како да поступате у складу са ауторским правима” наћи ћете више информација о томе).

Веома је важно да водите рачуна о дужини видео-клипа. Према [показатељима видео-маркетинга](#), 6% свих видео-снимака објављених у 2017. години траје краће од 2 минута. Како сви, тако и ви – направите кратак видео! Исплатиће вам се, јер се видео-клипови дужине до 2 минута највише прегледају. Сudeћи по налазима [Video Marketing statistics](#) за 2017. годину, 65% људи који погледају прве три секунде видео-снимка погледаће барем још 10 секунди, а 45% погледаће 30 секунди. Постарајте се да поставите „удицу” за вашу причу на почетак видеа.

„Колико треба да траје ваш видео?” биће посебно важно ако желите да се боље повежете са циљном групом путем видео-платформи. Идеална дужина за видео-клип на Инстаграму је 30 секунди, на Твитеру 45 секунди, на Фејсбуку 1 минут, а на Јутјуб каналу 2 минута. Такође, добро је знати да се, на пример, 95% видео-садржаја на Фејсбуку прегледа без звука. Потрудите се да порука у вашем видео-клипу буде разумљива без и једне једине речи и/или покушајте да титлујете снимак.

Дељење видео-клипа

Да бисте могли да поделите вашу видео-SDG причу, морате да одаберете хостинг-сервис који је компатибилан са Светском мапом библиотека. Тренутно се могу приказивати видео-клипови постављени на [Јутјуб](#) или [Вимео](#) каналу. Обавестите нас уколико не можете да користите поменуте канале, како бисмо покушали да подесимо компатибилност Светске мапе библиотека са другим хостинг сервисима.

Видео-хостинг сервиси су веб-сајтови или софтвери који омогућавају дистрибуцију видео-клипова. Јутјуб је највећи и најпопуларнији веб-сајт за дељење видео-снимака, али бројни су и други сајтови који имају велики број корисника и нуде углавном бесплатне услуге постављања видео-снимака и дељења у јавности. Погледајте [листу значајних видео хостинг-сервиса](#).

Како поступати у складу са ауторским правима и дозволама?

Припрема приче за
(поновну) употребу

Како поступати у складу са ауторским правима и дозволама? Припрема приче за употребу и поновно коришћење

ИФЛА заговара широк приступ информацијама и знању за све грађане света, без обзира на њихову географску локацију или финансијске и друге околности. Из тог разлога је Управни одбор ИФЛЕ усвојио међународну лиценцу Кријејтив комонс ауторство 4.0 (CC BY 4.0) што ће садржај учинити још доступнијим где год је то могуће. Циљ је да се омогући најшири могући приступ и даља употреба садржаја и материјала.

Да бисте укључили причу у Светску мапу библиотека, морате дати сагласност да се уз вашу SDG причу приложи CC BY 4.0 лиценца, као и уз све пропратне медије (слике и видео-материјал) који сте припремили.

i **CC лиценца** је једна од неколико јавних лиценци за ауторска права која омогућава бесплатну дистрибуцију иначе ауторизованог дела. **CC лиценца се примењује када аутор даје дозволу да се његово дело дели, користи и прерађује.** CC обезбеђује ауторима флексибилност (на пример, могу одобрити употребу свог дела само у некомерцијалне сврхе) и штити људе који користе и редистрибуирају ауторско дело од могућности кршења ауторских права док год се придржавају услова прецизираних у лиценци на основу које аутор дистрибуира дело.

Постоји више типова CC лиценци. Лиценце се разликују у комбинацијама под којима се дело може дистрибуирати. Првобитна верзија је објављена 16. децембра 2002. године од стране Кријејтив комонс (енгл. Creative Commons), непрофитне организације из Сједињених Америчких Држава, основане 2001. године. До сада је објављено пет верзија пакета лиценци, означених од 1.0 до 4.0. Закључно са јулом 2017. године, лиценца 4.0 је и даље најактуелнија.

Делом лиценцираним под условима CC лиценце управља важећи закон о ауторским правима. То омогућава CC лиценцама да буду примењене на сва дела која потпадају под ауторска права укључујући књиге, представе, филмове, музику, чланке, фотографије, блогове и веб-сајтове.

Кријејтив комонс ауторство (енгл. Creative Commons Attribution) 4.0 (CC BY 4.0) – шта тачно подразумева?

Применом неке од [CC лиценци](#), давалац лиценце (аутор или стваралац) даје одобрење да се лиценцирани материјал користи под одређеним условима. CC BY 4.0 међународна лиценца омогућава другима да дистрибуирају, мењају и прераде ваше дело, чак и у комерцијалне сврхе, док год вас наводе као оригиналног аутора. Ова лиценца се препоручује за максималну дисеминацију и коришћење лиценцираног материјала.

У складу са политиком IFLA-е, ваша SDGs прича биће објављена на Светској мапи библиотека под CC BY 4.0 лиценцом. То значи да сте дали дозволу другима да користе вашу причу (текст и слике) на два начина:

- да деле – умножавају и редистрибуирају материјал на било ком медију, у било ком формату
- да прилагоде – мењају, преобликују и прераде материјал у различите сврхе, па чак и комерцијалне.

И поред тога задржавате морална права да, на пример, накнадне измене у вашој причи, унете од стране других, не могу бити приписане вама.

Шта ако у својим причама користим материјале других људи? – Ауторско и сродна права

Док припремате вашу SDGs причу, морате да имате на уму ко полаже ауторско право на оригинално дело (фотографију или видео-снимак) које желите да додате у причу, као и да ли људи са фотографије или снимка желе да буду јавно приказани.

i **Ауторско право** је облик заштите аутора или стваралаца оригиналних дела (нпр. литерарних, визуелних, аудио-визуелних и других интелектуалних дела). То значи да је аутор или стваралац дела тај који има право да ради или дозволи другима да раде следеће радње – умножавање дела, дистрибуција умножених дела, јавно извођење и приказивање дела, адаптација, модификација или било која друга радња. Уопште узев, нелегална је свака од наведених радњи уколико аутор или стваралац није дао дозволу, осим ако је употреба дела у складу са изузецима и ограничењима ауторског права.

Фотографије

Саветујемо да сами правите фотографије којима ћете илустровати услугу, програм или пројекат. Ипак, у великом броју случајева то неће бити могуће. Када је тако, мораћете да тражите дозволу од аутора фотографија да користите његове слике и објасните да ће бити објављене под лиценцом CC BY 4.0 (у складу са горенаведеним условима). Таква употреба неће угрозити права фотографа. Заузврат, треба да [назначите](#) који ваши елементи не потпадају под лиценцу.

У случају Светске мапе библиотека, приказаћемо ауторство наводећи име аутора/ствараоца, назив фотографије и информацију о ауторским правима (ако је потребно).

Дозвола људи приказаних на фотографијама

У већини земаља није нелегално фотографисати људе на јавним местима. Међутим, требало би да тражите њихову дозволу, нарочито ако се појединци на фотографијама могу идентификовати. Додатни разлог је ако планирате да објавите те фотографије, укључујући и онлајн објаву. Ситуација је посебно деликатна када су у питању фотографије деце. У том случају морате обавезно тражити дозволу родитеља или старатеља.

Саветујемо да се распитате које правне регулативе важе у вашој земљи и да поступате у складу са њима.

Савети како да тражите дозволу за фотографисање

[Како да непознату особу питате за дозволу да је фотографишете](#) (енгл. How to ask strangers for permission to photograph them)

[10 савета како питати људе за дозволу фотографисања](#) (енгл. 10 tips on how to ask permission to take photos of people)

Видео-материјали

Иста процедура односи се и на примену видео-материјала које сте одабрали да додате у вашу причу. Размотрите додавање видео-садржаја који имају лиценцу која дозвољава максималну дисеминацију.

У случају да видео-материјали имају неку другу лиценцу, а не CC BY 4.0, препоручујемо да са ауторима/ствараоцима видео-садржаја преговарате о могућности да дају отворен приступ садржају. Уколико то није могуће, следите [CC смернице за укључивање садржаја трећег лица](#) (енгл. *Creative Commons guidelines for including third party content*).

У случају да правите видео-снимак специјално за SDG причу на Светској мапи библиотека, проверите да ли испуњава услове потребне за доделу лиценце CC BY 4.0 (нпр. музичко дело које желите да употребите као подлогу за ваш видео може бити заштићено ауторским правима, па ћете морати да тражите дозволу од аутора/ствараоца пре него што га објавите онлајн).

Светска мапа библиотека ће приписати ауторство аутору/ствараоцу видео-снимка наводећи име аутора/ствараоца, назив видеа и информацију о ауторским правима (ако је потребно).

**Како да објавите
причу на
Светској мапи
библиотека?**

Како да објавите причу на Светској мапи библиотеке?

ИФЛА Светска мапа библиотека је платформа која обједињује и чини доступним за јавност SDGs приче које приказују како библиотеке у разним земљама доприносе постизању циљева одрживог развоја и како делају као партнери у испуњавању локалних развојних потреба.

У овом поглављу ће бити приказани практични кораци како да [пошаљете вашу причу](#).

Пријава

Пријава SDGs прича спроводи се путем онлајн пријавног формулара. Неће вам требати много времена да га попуните уколико сте унапред припремили садржај, укључујући наратив, слике, видео-материјал и линкове ка додатним информацијама.

Од велике помоћи биће вам савети и информације из поглавља „Како да испричате своју причу”, као и контролна листа (која се налази у додатку).

 Да ли имате питања или вам је потребна помоћ током пријаве?
Контактирајте тим Светске мапе библиотека: librarymap@ifla.org

Попуњавање пријавног формулара

Формулар се попуњава на енглеском језику и састоји се од 5 сегмената:

1. Подаци о подносиоцу

Од вас ће се тражити да наведете организацију која је носилац пројекта. Назив организације касније ће бити наведен на страни [Светске мапе библиотека](#).

Такође, треба да наведете контакт особу и њену и-мејл адресу. Тим Светске мапе библиотека тражи особу са којом ће комуницирати око коначног обликовања приче пре њеног објављивања.

2. Наратив

Овај део састоји се од наслова и описа ваше приче, као и листе циљева одрживог развоја. Биће потребно да одредите до три циља на које се прича односи. Наслов треба да садржи највише 10 речи, а опис максимално 500 речи.

3. Сlike

На овом месту ћете отпремити фотографије које илуструју вашу причу. Припремите називе фотографија тако што ћете навести назив ваше земље, наслов приче (наведите само прве три речи из наслова) и број слике (нпр. `Zemlja_Naslovprice_brojslike.jpg`, `Colombia_MobileLibrariesFor_1.jpg`).

Пријавни формулар подешен је тако да можете послати фотографије у JPG, JPEG и PNG форматима.

Фотографија може износити највише 120 KB по слици. Ако су слике веће, мораћете да их оптимизујете за веб (овај [практични водич](#) ће вам помоћи у томе).

Када будете слали фотографије, тражиће се од вас да додате метаподатке за сваку слику посебно. То подразумева назив фајла, наслов фотографије, аутора фотографије и лиценцу.

Како ће то изгледати?

Добра прича може се употребити у различитим контекстима. Приче објављене на Светској мапи библиотека биће приказане у следећем формату:

Земља,
Одговарајући
циљеви
одрживог
развоја

Наслов

Прича

Додатне
информације

IFLA

LIBRARY MAP OF THE WORLD

[FOLLOW](#) [CONTACT US](#)

[HOME](#) [SDG STORIES](#) [CONTRIBUTORS](#) [ABOUT](#)

Romania

Relevant SDGs

Share this story:

CODING FOR KIDS IN LIBRARIES

Romanian

Since January 2017, Progress Foundation, Etic Association and 29 rural librarians, with the funding support and partnership of the Romanian American Foundation are developing the coding skills of over 450 kids from Romania. Coding for Kids in Libraries or shorter said CODE Kids has managed to bring together a large array of stakeholders and is due to continue after this pilot year.

It all started with an understanding and an acknowledgement: Romania has one of the fastest growing IT sectors in Central and Eastern Europe, however its education system and human resources development policies are far behind of what the economy needs. In 2014 for example, according to the Commission's Directorate General for Communications Networks, Content & Technology (DG CONNECT), 23% of the EU population had no digital skills, while Romania's number is 50% (the highest in Europe), and 85% of the Romanians had low digital skills. Also, by 2020, Europe may experience a shortage of more than 800,000 professionals skilled in computing/informatics. Coding skills will be a key factor to be able to contribute to the digitalized society of the future and a critical, minimum requirement to even have a job. The educational disparities between rural and urban are high in Romania, with almost 30% of kids from the rural areas failing to pass the exam which would allow them to register for high-school. At the same time, only 11% of Romania's kids use internet in school for educational purposes, and are little knowledgeable about the development and learning opportunities it offers.

Further Information

- [CODE Kids project by Progress Foundation](#)
- [Net Children Go Mobile Reports](#)

More Videos

- [CODE Kids - Coding for Kids in Libraries by Progress Foundation](#)

CODE Kids-Coding for Kids in Libr...

"CODE Kids - Coding for Kids in Libraries " by Progress Foundation is licensed under CC BY-NC 3.0

"Girls working together on a coding task " by Progress Foundation is licensed under CC BY 4.0

ВИДЕО-КЛИПОВИ

фотографије

4. Видео

У овом делу формулара поставићете линкове и метаподатке о видео-клиповима који приказују вашу причу. То могу бити линкови за клипове на Јутјуб каналу или Вимео сајту.

Припремите линк видеа (копирајте линк са хостинг сајта) и метаподатке. То подразумева назив видеа и аутора, као и лиценцу.

5. Додатне информације

На овом месту поставићете линкове ка додатним информацијама у вези са причом. Додатне информације треба да садрже 3 до 5 линкова ка изворима и информацијама о описаној активности (линкови ка веб-сјату, друштвеним медијима, вестима у медијима итд).

Поред тога, ако вам је потребан простор за детаљнији опис активности, слободно искористите овај одељак да додатне информације које су објављене на другом месту повежете са вашом причом објављеном на Светској мапи библиотека.

Копирајте/налепите линк са интернет претраживача и наведите име сваког линка за додатне информације.

Језик приче

Ваша прича на националном језику је моћно средство за комуникацију са доносиоцима одлука на локалном или националном нивоу. Исту причу на енглеском језику могу користити заговарачи за библиотеке широм света, како би имали још убедљивије аргументе приликом заговарања.

Светска мапа библиотека приказује приче на енглеском језику и на још једном језику (по вашем избору). Све приче по правилу морају бити пријављене на енглеском. На вама је одлука да ли желите да се прича објави на још једном језику, на пример најзаступљенијем језику у вашој земљи. У том случају, када буде приређена верзија приче на енглеском језику, треба да припремите наратив и метаподатке и на одабраном језику.

Уређивање садржаја

Када прими причу, уреднички тим Светске мапе библиотека је прегледа и проверава да ли наратив и визуелни елементи приче, укључујући пресудне елементе привлачности дигиталне приче, задовољавају минимум захтева у сваком сегменту.

Уредник ће вас контактирати недељу дана након што сте пријавили причу.

Уређивање приче може трајати краће или дуже, у зависности од усклађености приче са смерницама описаним у поглављу „Како да испричате своју причу? – елементи убедљиве приче засноване на чињеницама”, као и од ваше флексибилности и спремности да реагујете током уређивачког процеса.

Можда ће вам тражити да пружите додатне информације и/или унесете одређене измене у наратив и/или визуелни материјал.

Када буде прихваћена финална верзија текста и визуелног материјала на енглеском језику, у случају да желите да додате превод на ваш матерњи језик, то ћете учинити кроз засебан формулар.

Ако не желите да додате превод, процес уређивања приче је окончан онда када буде примљен превод или прихваћена завршна верзија на енглеском.

Објављивање приче

Пре него што ваша прича буде објављена на Светској мапи библиотека, биће потребно да попуните формулар са дозволом носиоца пројекта чиме ћете потврдити:

- да сте сагласни да ИФЛА објави вашу SDGs причу на сајту Светске мапе библиотека
- дозволу да се ваша институција назначи као носилац пројекта на страници Светске мапе библиотека

Када буде примљен попуњени Формулар са дозволом носиоца пројекта (енгл. Contributor's Permission Form), ваша прича ће бити у плану за постављање на Светску мапу библиотека.

Приче додајемо континуирано. Време приређивања ваше приче може варирати. Очекујте да ће бити потребно минимум месец дана да се ваша прича објави на сајту Светске мапе библиотека.

Како да искористите своју причу?
Приче – оруђе за ангажовање
и заговарање ваше заједнице

Како да искористите своју причу?

Приче – оруђе за ангажовање и заговарање ваше заједнице

Приче могу мотивисати и инспирисати друге на акцију. Као што је креативни истраживач [Мет Финч](#) (Matt Finch) рекао: „Приповедање у контексту библиотека значи ухватити прву искру инспирације, а потом јој допустити да вам буде водиља. Заједно развијамо нове идеје, градимо односе и подстичемо заједницу да се активно и дугорочно ангажује.”

 Када преко друштвених мрежа делите SDGs приче објављене на Светској мапи библиотека, додајте ознаке (енгл. hashtag): #SDGs, #WorldLibraryMap, #StoriesThatMatter, #Lib4Dev.

Приче могу да доведу до промена. Приче користимо да подигнемо свест, променимо понашање и покренемо на акцију. Приближавају нас циљевима – едукацији заједнице и доносилаца одлука, промовисању рада библиотека, прикупљању новчаних средстава и доношењу закона који омогућавају да наше институције раде најбоље што могу.

Када делите вашу причу која подржава неку вашу потребу (нпр. аплицирате за финансирање пројекта увођења новог библиотечког сервиса или програма), обраћате се у име заједнице. Изазови и потребе у вашој заједници нису више нешто апстрактно, већ постају стварни и опипљиви. Када поделите причу са доносиоцима одлука, тиме не помажете само њима да схвате како одлуке које доносе утичу на животе људи, већ и да увиде колики допринос ваше библиотеке имају у решавању проблема и доношењу позитивних промена.

Иако је овај приручник првенствено намењен пружању подршке представљању прича о активностима библиотека које доводе до успешног испуњавања циљева предвиђених Агендом УН 2030, идеје и принципи приповедања сјајне, убедљиве приче могу се применити у сваком сегменту заговарања за библиотеке. Нађите инспирацију у поглављу „Како да испричате своју причу” (стр. 8–12).

Шта чекате? Испричајте своју причу!

Контролна листа

Ова контролна листа ће вам помоћи да успешно пријавите своју причу за Светску мапу библиотека.

Користите листу како бисте проверили да ли наратив и визуелни елементи ваше приче садрже све неопходне елементе и задовољавају минимум захтева предвиђених за сваки сегмент приче.

- ☐ Наслов одражава суштину приче и повезаност са циљевима одрживог развоја
- ☐ У наслову приче има максимално 10 речи
- ☐ Опис садржи одговор на питање зашто су услуга, пројекат или програм имплементирани (опис проблема или изазова у заједници)
- ☐ Опис садржи одговор на питање ко је шта урадио, како и када (концизан опис активности, пројекта или програма)
- ☐ Опис садржи квантитативне податке и/или квалитативне показатеље конкретног утицаја ваше услуге, пројекта или програма на појединце или заједницу
- ☐ У опису је објашњено како услуга, пројекат или програм доприносе остварењу појединих циљева одрживог развоја и помажу испуњење развојних потреба
- ☐ Опис садржи између 350 и (максимално) 500 речи
- ☐ Прича је илустрована најмање једном сликом или видео-клипом
- ☐ Људи приказани на фотографијама / видео-клипу дали су дозволу да буду укључени у причу (и обавештени да ће слике бити јавно објављене)
- ☐ Разумем услове CC BY 4.0 лиценце и прихватам да је приложим уз моју причу
- ☐ Ако користим сопствене фотографије, применио/ла сам CC BY 4.0 лиценцу. Уколико користим фотографије других људи, тражио/ла сам дозволу да их објавим под лиценцом CC BY 4.0 и, ако је потребно, додаћу одређене информације о лиценци (укључујући име аутора фотографије и назив)
- ☐ Ако користим сопствени видео-материјал, применио/ла сам CC BY 4.0 лиценцу. Уколико користим видео-материјале других људи, тражио/ла сам дозволу да их објавим под лиценцом CC BY 4.0 и, ако је потребно, додаћу одређене информације о лиценци (укључујући име аутора видеа и назив).

Белешке

[illegible]

Извори

Ова листа садржи све изворе који су наведени у публикацији „Библиотеке и циљеви одрживог развоја – Приручник за приче”. Пронаћи ћете бројне изворе додатних информација о темама обрађеним у приручнику, као и веб-сајтове и платформе које обезбеђују приступ бесплатним изворима и алатима који би вам могли користити приликом дигиталног приповедања.

Извори су наведени према редоследу појављивања у приручнику.

Зашто овај приручник?

IFLA Library Map of the World. Retrieved February 2018, from <https://librarymap.ifla.org/>

The International Federation of Library Associations and Institutions. The International Advocacy Programme (IAP). Retrieved February 2018, from <https://www.ifla.org/ldp/iap>

The International Federation of Library Associations and Institutions. IFLA International Leaders Programme. Retrieved February 2018, from <https://www.ifla.org/leaders>

The International Federation of Library Associations and Institutions. Libraries, Development and the United Nations 2030 Agenda. Retrieved February 2018, from <https://www.ifla.org/libraries-development>

Коју причу испричати Циљеви одрживог развоја за библиотекаре и заговараче за библиотеке

Sustainable Development Knowledge Platform. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

United Nations Development Programme. Sustainable Development Goals. Retrieved February 2018, from <http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html>

UN Documents. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. Retrieved February 2018, from <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>

United Nations. Report of the UN Secretary-General: A Life of Dignity for All. Retrieved February 2018, from http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/SG_Report_MDG_EN.pdf

The International Federation of Library Associations and Institutions. Access and Opportunity for All: How Libraries contribute to the United Nations 2030 Agenda. Retrieved February 2018, from <https://www.ifla.org/publications/node/10546>

Development and Access to Information (DA2I). Retrieved February 2018, from <https://da2i.ifla.org/>

Technology & Social Change Group (TASCHA). University of Washington. Retrieved January 2018, from <http://tascha.uw.edu/>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 1 End poverty in all its forms everywhere. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg1>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 2 End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg2>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 3 Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg3>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 4 Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 5 Achieve gender equality and empower all women and girls. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg5>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 6 Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg6>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 7 Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg7>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 8 Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg8>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 9 Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg9>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 10 Reduce inequality within and among countries. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg10>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 11 Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg11>

The International Federation of Library Associations and Institutions. Libraries safeguarding cultural heritage. Retrieved February 2018, from <https://www.ifla.org/node/11387>

The International Federation of Library Associations and Institutions. IFLA Guidelines for Library Services to People Experiencing Homelessness. Retrieved February 2018, from <https://www.ifla.org/publications/node/12642>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 12 Ensure sustainable consumption and production patterns. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg12>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 13 Take urgent action to combat climate change and its impacts. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg13>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 14 Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg14>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 15 Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg15>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 16 Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg16>

Sustainable Development Knowledge Platform. Sustainable Development Goal 17 Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development. Retrieved February 2018, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg17>

Како да испричате своју причу Елементи неодољиве приче засноване на чињеницама

IFLA Library Map of the World. Bibliotecas Móviles para la Paz. Retrieved February 2018, from <https://librarymap.ifla.org/stories/Columbia/MOBILE-LIBRARIES-FOR-PEACE/19>

IFLA Library Map of the World. Public libraries in Romania facilitate access to agricultural subsidies. Retrieved February 2018, from <https://librarymap.ifla.org/stories/Romania/PUBLIC-LIBRARIES-IN-ROMANIA-FACILITATE-ACCESS-TO-AGRICULTURAL-SUBSIDIES/21>

Writers to Authors. Seven Point Story Structure: The Hook. Retrieved February 2018, from <http://www.writerstoauthors.com/story-structure-the-hook/>

HuffPost. 5 Secret Tips To Writing A Successful Short Story. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2FitnYv>

Project Outcome. Retrieved February 2018, from <https://www.projectoutcome.org/>

Визуелно приповедање Припрема слика и видео-материјала за Светску мапу библиотека

HubSpot. 2018 Marketing Statistics, Trends & Data - The Ultimate List of Marketing Stats. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2EEFqIU>

Clarke, L. 40 Tips to Take Better Photos. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2mgw56Z>

Free Images - Pixabay. Retrieved February 2018, from <https://pixabay.com/>

PicMonkey Photo Editor and Graphic Design Maker. Retrieved February 2018, from <https://www.picmonkey.com/>

Collaborate & create amazing graphic design for free - Canva. Retrieved February 2018, from <https://www.canva.com/>

Hebb, B. Ten tips on how to produce a short video. Retrieved February 2018, from <http://www.ewolving.com/Ten-Video-Tips.pdf>

Parker, S. 10 Quick Tips for Creating Compelling Videos for Social Media. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2geL1TS>

Coelho, S. 10 Simple Tips To Make Home Videos Look Professional. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2FjdtwZ>

TED Blog. 10 tips for editing video. Retrieved February 2018, from <https://blog.ted.com/10-tips-for-editing-video/>

Stop Motion Studio - Let's Make a Movie. Retrieved February 2018, from <https://www.cateater.com/>

Shotcut - free, open source, cross-platform video editor. Retrieved February 2018, from <https://shotcut.org/>

Axon, S. The best free video editing software: Great tools for YouTube stardom and more. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2omYJFv>

Ramelan, Z. Choosing the Best Aspect Ratio for Your Video. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2FghgLz>

Smith, C. It's Hip to be Square: The Impact of Aspect Ratio on Social Media. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2svwQMu>

Creative Commons. About The Licenses. Retrieved February 2018, from <https://creativecommons.org/licenses/>

Creative Commons. Legal Music For Videos. Retrieved February 2018, from <https://creativecommons.org/about/program-areas/arts-culture/arts-culture-resources/legalmusicforvideos/>

Royalty Free Music by Bensound. Retrieved February 2018, from <https://www.bensound.com/royalty-free-music>

Stock Music Site - Ultimate Royalty Free Music. Retrieved February 2018, from <https://www.stockmusic.com/>

Vidyard. 16 Video Marketing Benchmarks You Need to Know [Infographic]. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2krfKY7>

Lua, A. 50 Video Marketing Stats to Help You Create a Winning Social Media Strategy in 2017. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2CbhXXM>

YouTube. Retrieved February 2018, from <https://www.youtube.com/>

Vimeo. Retrieved February 2018, from <https://vimeo.com/>

Wikipedia. List of video hosting services. Retrieved February 2018, from https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_video_hosting_services

Како да поступате у складу са ауторским правима и дозволама Припрема приче за употребу и поновно коришћење

Creative Commons. About The Licenses. Retrieved February 2018, from <https://creativecommons.org/licenses/>

Wikipedia. Creative Commons license. Retrieved February 2018, from https://en.wikipedia.org/wiki/Creative_Commons_license

Wikipedia. Copyright. Retrieved February 2018, from <https://en.wikipedia.org/wiki/Copyright>

Creative Commons. Marking/Creators/Marking third party content. Retrieved February 2018, from https://wiki.creativecommons.org/wiki/Marking/Creators/Marking_third_party_content

WikiHow. How to Ask Strangers for Permission to Photograph Them. Retrieved February 2018, from <https://www.wikihow.com/Ask-Strangers-for-Permission-to-Photograph-Them>

10 Tips on How to Ask Permission to Take Pictures of People Outdoors. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2CAY7BO>

Како да објавите причу на Светској мапи библиотека

Library Map of the World: SDG story submission. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2CzIDNW>

Lazazzera, R. Optimizing Images for Web: A Practical Guide. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2dh68A5>

Како да искористите своју причу? Приче – оруђе за ангажовање и заговарање ваше заједнице!

3 essential elements to consider when creating a voice for the library: storytelling, experience, and play – Interview with Matt Finch. Retrieved February 2018, from <http://bit.ly/2HALwle>

© 2018 Међународна федерација библиотечких удружења
(International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA))

Овај документ подлеже ауторским правима Кријетив комонс 4.0
међународна дозвола (CC BY 4.0), осим ако није другачије назначено.
Детаљније о лиценци прочитајте овде: creativecommons.org/licenses/by/4.0/

IFLA

P.O. Box 95312
2509CH Den Haag
The Netherlands
ifla.org

Питања? Утисци? Идеје?

Контактирајте:

Уреднички тим светске мапе библиотека

librarymap@ifla.org
Tel: +31703140884
librarymap.ifla.org

Превод на српски језик: Библиотекарско друштво Србије, 2018

Превела: Јасна Бркић

Редактура: Милена Костић, Јелена Глишовић, Весна Вуксан

Библиотекарско друштво Србије

Скерлићева 1

11000 Београд, Србија

bds.rs